

CIRKULÁRNA EKONOMIKA A INKLÚZIA

SLOVENSKÁ KATOLÍCKA

Charita

Úvod:

Aby sme pochopili potrebu spojenia obehovej ekonomiky a inklúzie, treba sa pozrieť na nasledovné:

“Obehové hospodárstvo nám všetkým ako ľuďom nezaručuje rovnaký prístup k ekonomike. Je čas navrhnúť ekonomiku, ktorá vytvára blahobyt pre všetkých. Skúsme pomocou obehového myslenia vložiť chýbajúci sociálny rozmer.

Hlavným cieľom je odstrániť chudobu a eliminovať odpad pomocou rovnakej obehovej logiky!“ – „Obehová ekonomika 2.0“, 2016, Alexander Lemille.

Prednáška na prvej "Circular Economy 2.0" konferencii - Helsinki November 2018 (<https://www.slideshare.net/AlexLemille/the-circular-economy-20-to-also-reduce-inequalities-by-alexandre-lemille-121785010>)

Čo znamená kombinácia obehovej ekonomiky a inklúzie?

Dnes je spojenie medzi obehovým hospodárstvom a udržateľnosťou samozrejmosťou, naopak, sociálny rozmer obehového hospodárstva je stále veľmi obmedzený. Inými slovami, účinky obehového hospodárstva na rovnosť a sociálne začlenenie je stále ťažké presne určiť.

Rizikom je, že obehové hospodárstvo sa ukáže ako skvelá príležitosť len pre niektorých, ale nie pre všetkých. Vykoristovanie planéty vedie k ochudobneniu všetkých... a tých, ktorí sú už chudobní?

Využívanie zdrojov, nadprodukcia a následný nárast odpadu poškodzuje ľudí, počnúc tými najviac znevýhodnenými.

Na druhej strane obehové hospodárstvo znamená regenerovať a opätovne používať produkty, aby mali nižšie, a teda dostupné náklady, čím sa spája znižovanie odpadu so znižovaním chudoby.

Je potrebné podčiarknuť prepojenie medzi nami všetkými a medzi nami a Zemou. Cítiť sa súčasťou prírody a uplatňovať jej cirkularitu: v prírode nie je žiadny odpad! Podobne by chudobný človek nemal existovať, pokiaľ existuje niekto, kto má oveľa viac, než dokáže využiť na život.

Udržateľnosť znamená vyhýbanie sa všetkým druhom „plytvania“ a musí brať do úvahy tri aspekty: ekonomickú atraktivnosť, ochranu životného prostredia a sociálne začlenenie.

Ako spojiť obehovú ekonomiku a inklúziu?

Keď uvažujeme o hospodárstve z obehového hľadiska, musíme súčasne riešiť environmentálne a sociálne problémy a snažiť sa eliminovať vylúčenie vo všetkých jeho formách.

„Sociálna inklúzia nie je v obehovom hospodárstve samozrejmá“ (porovnaj Lemille), nižšie uvádzame niekoľko návrhov, ako tieto dva aspekty skombinovať:

DOSTUPNOSŤ PRÁCE

- Výrobný proces tovaru alebo služby by mal zaručiť prístup k práci pre znevýhodnených ľudí, ktorým musí byť zaručená rovnaká dôstojnosť, rovnaké zaobchádzanie, rovnaké kariérne príležitosti, rovnaké výhody...

Znevýhodnené osoby ako:

- Zdravotne znevýhodnení občania
- Inak znevýhodnené kategórie (bývalí väzni, drogový závislí...)
- Imigranti, ľudia patriaci k etnickým a náboženským menšinám, LGBT...
- Ženy, matky (pracovný čas a prístupy uľahčujúce zdieľanie rodinného zaťaženia...)
- Nezamestnaní dospelí s ťažkosťami pri opätovnom začlenení do sveta práce
- Nezamestnaní mladí ľudia po ukončení školy

OBEHOVÝ A INKLUZÍVNY PRODUKT:

- Výrobok musí byť recyklovateľný, odolný, opraviteľný a energeticky účinný.
- Etický produkt: pri výrobe nesmie dochádzať k vykorisťovaniu pracovnej sily, mrhaniu zdrojmi a znečisťovaniu životného prostredia.
- Prijateľná cena, alebo ZDIEĽANIE produktu.

ZLEPŠENIE PRÍSTUPU A SPOSOBU PREDAJA

- Prístup bez architektonických bariér
- Prístup bez kultúrnych bariér (vítajúci znevýhodnených ľudí)
- Spôsob predaja vhodnejší pre ľudí s ekonomickými ťažkosťami, postihnutím, starších ľudí... (napr. jasne viditeľné nápisy...)

Príkladové projekty:

REPAIR CAFES

Oprávkárske kaviarne sú fyzické miesta, kde ľudia zdieľajú svoje zručnosti, aby pomohli iným ľuďom opraviť ich produkty ako sú elektrické a mechanické zariadenia, počítač, bicycle, oblečenie a mnoho ďalších kategórií predmetov. Ich organizáciu zvyčajne vykonávajú na dobrovoľnom základe male skupiny miestnych obyvateľov, ktorí majú dvojaký cieľ: Znižovanie odpadu, podpora opätovného použitia a recyklácie a posilnenie sociálnej súdržnosti, vytváranie priestorov schopných vytvárať momenty vzájomnej podpory.

Všetko sa začalo v roku 2009 iniciatívou holandskej matky Martine Postma, ktorá si uvedomila, koľko predmetov bolo vyhodnených, hoci stále môžu byť užitočné. Martine sa rozhodla využiť divadlo, aby dala ľuďom príležitosť sprístupniť svoje zručnosti pri opravách predmetov, aby im dala druhý život.

Nápad bol taký úspešný, že sa holandský štát rozhodol iniciatívu financovať. Vďaka tejto tímovej spolupráci medzi štátnymi a súkromnými subjektmi sa v roku 2010 zrodila nadácia Repair Café. (<https://www.repaircafe.org/en/>). Počet týchto opravárenských laboratórií sa v roku 2018 rýchlo zvýšil na viac ako 1 500 na celom svete. Krajiny s najväčším počtom opravárenských kaviarní sú Holandsko, Nemecko, Spojené kráľovstvo, Spojené štáty americké, Kanada a India. BBC tejto iniciatíve venovala veľmi poučný a podnetný dokument: <https://www.facebook.com/bbcearth/videos/1158423918194645/>.

ConTEsto

ConTEsto je taliansky projekt, ktorý ťažil zo spolupráce medzi miestnou komunitou v Severnom Taliansku a Confcommercio s cieľom vybudovať podporu inklúzie miestnych komerčných aktivít ktoré propagujú "služby, ktoré odstraňujú bariéry, nielen architektonické, ale hlavne kultúrne, vytvárajú takto konkrétne "INKLUZÍVNE" aktivity.

Obchodníci boli vyškolení, aby sa ústretovo prístupovali k ľuďom so špeciálnymi potrebami a venovali im zvlášť pozornosť. Projekt bol vytvorený pre začlenenie ľudí so zdravotným postihnutím, dokonca v okne budovy je vystavené logo s nápisom „Tu ste vítaní“.

Bolo by NICE rozšíriť túto myšlienku aj na aktivity v sektore obehového hospodárstva, podobným vystavením loga projektu NICE!

ROZŠÍRENIE HORIZONTOV

V našej spoločnosti a ekonomike sme nedosiahli úroveň ľudského rozvoja, kde by boli sociálne postavenie, pohlavie, etnicita, zdatnosť, schopnosti, náboženstvo a sklony skutočne rovnocenné.

Aj dnes je v Európe rozdiel v odmeňovaní žien a mužov 14 %. Prístup k práci je ťažší pre migrantov alebo náboženské menšiny. Pre ľudí so zdravotným postihnutím je ťažké viesť každodenný život bez bariér: iba 32,2 percenta si nájde zamestnanie, LGBTQ+ ľudia sú stále diskriminovaní. Propagácia inklúzie musí byť vždy 360°!

Otázky na zamyslenie sa:

- ✓ Aké rozmanitosti sú explicitne zohľadnené v našej aktivite/projekte: vek, zdravotný stav, rodinný stav, ekonomická situácia, zručnosti, odborná príprava, používané jazyky, národnosť, etnická príslušnosť, náboženstvo, pohlavie, sexuálna orientácia alebo iné?
- ✓ Ak je naša aktivita/projekt navrhnutý tak, aby bol inkluzívny a ústretový, dávame pozor aj na implementáciu stratégií na zníženie odpadu a dopadov na životné prostredie?
- ✓ Čo môžem spraviť preto, aby bol môj obchod/projekt/podnikanie inkluzívnejšie?
- ✓ Ako môžete nadviazať vzťah so zákazníkmi, ktorí si kúpia inkluzívny produkt alebo používateľmi, ktorí si kúpia inkluzívnu službu?
- ✓ Ako podporiť zásady obehovej ekonomiky a inklúzie v rámci môjho projektu s ostatnými zainteresovanými subjektami?
- ✓ Ako podporiť inklúziu znevýhodnených ľudí, aby neboli len užívateľmi, ale aktívnymi účastníkmi môjho projektu / aktivity / obchodu?
- ✓ Som si vedomý etiky výrobného reťazca mojich produktov (tj vo výrobnom procese nie sú vykorisťovaní pracovníci/ženy, detská práca, znečisťovanie životného prostredia atď.)? Ak si nie som vedomý, ako to môžem napraviť?
- ✓ Majú moje produkty vlastnosti cirkukárnej ekonomiky a inkluzívnosti, t. j. použité, odolné, opraviteľné, energeticky účinné, zdieľané atď.?

Táto publikácia je financovaná s podporou Európskej komisie v rámci programu Erasmus +. V publikácii sú použité príspevky partnerských organizácií projektu NICE.

Európska komisia ani iná osoba nie je zodpovedná za prípadné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii ani za chyby, ktoré sa mohli vyskytnúť aj napriek pozornej príprave a kontrole. Táto publikácia nemusí nevyhnutne odzrkadľovať názor alebo stanovisko Európskej komisie.

Šírenie je povolené za predpokladu uvedenia zdroja s výnimkou častí, v ktorých sa uvádza inak. Používanie a šírenie materiálu chráneného autorským právom tretích strán, ktorý je takto špecifikovaný, vyžaduje súhlas od držiteľa (držiteľov) autorských práv.
